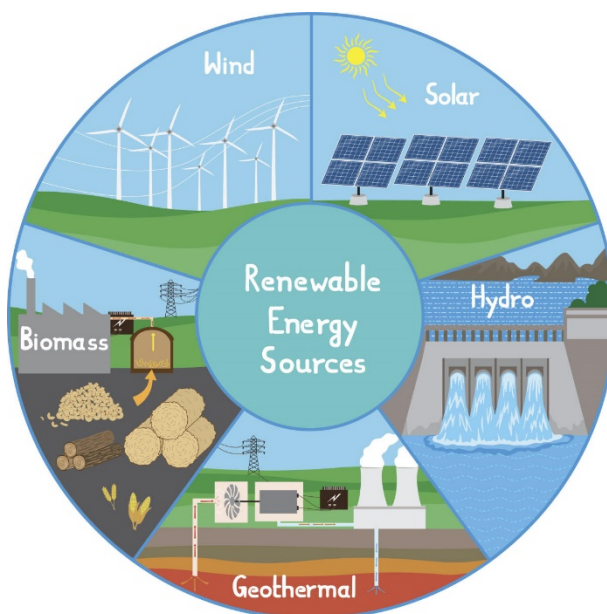
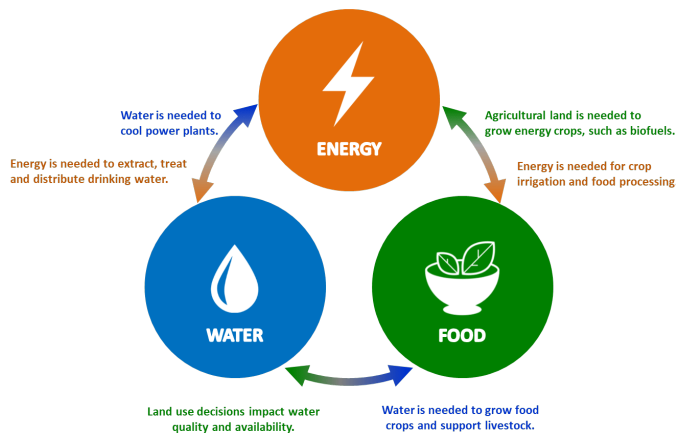

ИНТЕГРИРАНИ СИСТЕМИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ХРАНА И ЕНЕРГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ИНТЕЛИГЕНТНО ЗЕМЕДЕЛИЕ

МОДУЛ 1

Въведение

Интегрираната система за производство на храна и енергия е разнообразна система за земеделско производство, която включва агробiorазнообразие на принципите на устойчивото производство. Тези системи могат да бъдат дребномащабни операции, управлявани на ниво село/домакинство, или широкомащабни операции, предназначени за търговски дейности. Те могат да оптимизират използването на земята чрез комбинация от хранителни и енергийни култури и/или да оптимизират използването на

биомаса чрез каскадна последователност от производство на храна и енергия. В зависимост от обстоятелствата генерирането на слънчева, топлинна, геотермална, вятърна и/или водна енергия може да бъде неразделна част от системата.

Вятърна енергия

Разположена в Югоизточна Европа, в момента България разчита на изкопаеми горива и ядрена енергия за по-голямата част от производството на енергия. Страната е самодостатъчна за собствено производство на енергия и изнася големи количества природен газ. През 21 век, обаче, България се превръща и в един от най-бързо развиващите се производители на вятърна енергия в света – отчасти поради благоприятното си географско положение. В района на северното Черноморие има силни ветрове, особено през зимата и пролетта. Производството на електричество от вятърна енергия е един от най-универсално признатите методи за производство на възобновяема

енергия – и с напредъка в технологиите, който прави турбините по-евтини и по-ефективни, се отвори огромен прозорец от възможности за декарбонизиране на енергийния сектор.

Вятърът е почти навсякъде, постоянен е в средносрочен и дългосрочен план, вятърната енергия е отлична за отдалечени райони, той е наистина икономичен зелен източник, заема много малко пространство, поддръжката е лесна и не много често необходима, въздействието върху околната среда е минимално, ефективността на преобразуване е отлична.

Вятърни електроцентрали

Най-големият вятърен парк в България Свети Никола се намира в община Каварна и е предназначен да генерира електричество чрез вятърна енергия, за да измести електроенергията, генерирана от изкопаеми горива. Проектът се състои от 52 вятърни турбини с мощност от 3 MW всяка, достигащи малко под 150 метра височина. Стопанството е с обща инсталирана мощност от 156 MWh и осигурява над 22% от общите инсталирани вятърни мощности в България, като същевременно допринася за ангажимента на България за изпълнение на изискванията на ЕС за дела на ВЕИ в общия енергиен микс.

До 2020 г. вятърният парк „Свети Никола“ е генерирал 3,2 милиона MWh вятърна и надеждна енергия и е спестил на България около 2,6 милиона тона въглеродни емисии. Той покрива обща площ от 60 квадратни километра (въпреки че само 6 хектара се използват постоянно за работата на вятърния парк). Прецизният дизайн на вятърния парк позволява земята да продължи да се използва като земеделска от местни собственици на земя и фермери.

Проектът осигурява местно социално въздействие чрез модернизирани на местни пътища и осигуряване на работни места, както квалифицирани, така и неквалифицирани. Програмата за корпоративна социална отговорност (КСО) на проекта изпълнява широка гама от съвместни проекти, свързани със здравеопазването, образованието, културата, екологията и спорта – всички те се финансират в полза на местната общност.

Вятърен парк Свети Никола е собственост на AES Geo Energy и е един от двата енергийни проекта на AES в България – световният технологичен лидер и най-големият инвеститор в българската енергетика за последните повече от 30 години. Инвестицията в проекта „Ветроенергийна централа „Свети Никола““ е в размер на 540 млн. лв., осигурени като капитал от The AES Corporation и като финансиране от Европейската банка за възстановяване и развитие и Международната финансова корпорация – част от Световната банка.

Ветроенергийният парк Свети Никола е в основата на интегрираната система за ранно предупреждение за защита на птиците, която отговаря на европейските изисквания за опазване на дивите птици. Интегрираната система минимизира риска от сблъсъци на птици с въртящите се части на вятърните турбини чрез спиране на отделни турбини или целия вятърен парк и прилага програма за мониторинг през рисковите периоди за защитени видове. Системата интегрира информация от няколко радарни системи, както и директен мониторинг на място от орнитолози, които редовно наблюдават птиците в района, оценяват потенциалните опасности и, когато е необходимо, издават заповеди за спиране на турбината.

Основни данни

Има два вида вятърни генератори:

- големи (над 80-100KW и използване на вятър над 5m/s) с кули над 30m и за свързване към националната електрическа мрежа;
- малки (до 20KW и използване на вятър над 2,5m/s) с кули около 10m. и за локално захранване на обекти.

Малките вятърни турбини са проектирани да се активират при лек вятър при 2,5 m/s (над 9 km/h), което ги прави широко приложими. Те са оборудвани с акумулаторна батерия, която захранва обекта чрез локална електрическа мрежа. Големите индустриални вятърни турбини започват да работят на 4-5 m/s и достигат максимума си над 10 m/sec.

Преди да се пристъпи към монтаж, наличието и характеристиките на вятъра (за предпочитане постоянен) се проверяват ежегодно. В България има 119 метеостанции, които записват скоростта и посоката на вятъра. Данните са налични за период от над 30 години. Ефективността на турбината зависи от скоростта на вятъра и турбуленцията, височината на кулата и плътността на въздуха, така че е важно да се знае потенциала на региона, избран за инсталиране.

Източници:

1. <https://agriculture.reandfoodsecurity.biomedcentral.com/articles/10.1186/2048-7010-1-9>
2. https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/62/e3sconf_tererd2021_02011.pdf
3. <https://renewablesnow.com/news/bulgaria-could-add-7-gw-of-renewable-capacity-by-2030-industry-767655/>
4. <https://amcham.bg/2020/07/08/the-largest-wind-farm-in-bulgaria-st-nikola-produced-nearly-28-more-electricity-in-the-first-6-months-of-2020-compared-to-2019/>
5. <https://ecologi.com/projects/renewable-wind-energy-bulgaria>
6. <https://geotok-bg.com/Wind.htm>
7. <https://www.enelgreenpower.com/learning->

Например на 10-12 м над земната повърхност в София, Софийската котловина и Предбалкана най-високата скорост на вятъра е през зимата (февруари, март), а най-ниската е през есента (септември, октомври). Средната многогодишна скорост на вятъра е от 2,4 m/s до 3,6 m/s (8-13 km/h). Средният годишен потенциал на вятъра по сезони е: Зима 38%, Пролет 29%, Лято 16%, Есен 17%. Полезният потенциал на вятъра (постоянен), като процент от общия потенциал при различни скорости на вятъра е: (2,0-4,5) 29,7%, (4,5-5,5) 19,2%, (5,5-7,5) 9,7%, (7,5-11) 6,9%, (11-20) 6,0%, (над 20) 3,0%.

Това представлява достатъчна средна годишна вятърна мощност в обхвата на вятърните турбини. На височина 30 м над земната повърхност потенциалът на вятъра е приблизително два пъти по-висок.

hub/renewable-energies/wind-energy/advantages-wind-energy

ANNEX - STRUCTURE OF MODULE CONTENT TO PREPARE SLIDES

Module Name: The name of the partner: Country:

The name of the module	
Target group involved	
Current information about the topic	
Principles of the specific module	
Basic terms/measures of the module/topic	
Training materials (tasks, case studies, exercises)	
Short description of the materials	
Link of the online resources (film or video resources)	
Specific images (to support the purpose of the resources)	
Duration	
Materials	
No of Learners/Representatives	
Individual or group work	
Step by step guide	